

MÅNEDENS KRONIKK

Forslaget om lovfestede diakonstillinger i Den norske kirke er blitt møtt med betenkeligheter fra visse hold, bl. a. fra Kommunenes Sentralforbund og Sosialsjefenes Landslag som mener at diakonene ikke skal drive sitt arbeid i konkurranse med det offentlige helse- og sosialarbeid.

Et slikt argument kan man forstå, og jeg ville si det ville være høyst beklagelig for diakoniens egenart hvis diakonenes arbeid ble en slags dublett til det arbeid som det offentlige driver. Diakonene bør primært ikke drive med det de fleste forstår med «behandlingsarbeid». Behandlingsarbeid er ofte så ressurskrevende både med hensyn til personell, tid, penger o. l. at en sentrering om slik virksomhet ville gjøre det umulig for menighetene å bruke diakonene til det som ingen andre kan gjøre.

Slik diakoni forekommer meningsfylt for meg, tar det sitt utgangspunkt bl. a. i misjonsbefalingens uttrykk: «... lære dem å holde alt det jeg har befalt dere», i nestekjærlighetsbudet, i «den gyldne regel» og i ordene: «Følg meg!» La meg kort — forhåpentligvis ikke for kort — si det slik: For å nå målet: «lære å holde» må Jesu befalinger bygges inn i ens person, bli en del av ens identitet eller selvforståelse. Den av Jesu befalinger som vel inkorporerer kvintessensen av hans liv og lære, er nestekjærlighetsbudet, som jeg forstår slik at vi skal være for vår neste det vår neste trenger her-og-nå for at Guds plan med vår neste skal kunne virkeliggjøres — nå og i evigheten. Et liv i «etterfølgelse» kan bare skje hos en hvor «læren» er integrert i personen. I denne utviklingsprosess er tilgivelsen uomgjengelig nødvendig.

Men dette «å være for vår neste hva vår neste trenger», betyr at vi må kjenne vår neste, hans/hennes situasjon (eller rettere: Det i vår nestes livssituasjon hvor vi mener vi kan tjene ham/henne til beste). Her kommer konkret innsikt i menneskets livssituasjon og aktuelle problem inn samtidig som man må vite en del om hvordan nestens

Howdan bruke diakonene?

Psykolog Bjørn Rokstad, ansatt ved Diakonhjemmet, tar i denne kronikken utgangspunkt i forslaget om lovfestede diakoniarbeidstillinger, og vurderer bruken av diakonen i kirkelig tjeneste.

livsproblem muligens kan løses, evt. hvordan lidelsen kan bæres på en meningsfylt måte.

Så langt vil kravene til diakonalt arbeid og sosial- og helsearbeid falle sammen.

Sosialt arbeid og helsearbeid har også et videre perspektiv felles: De vil også (helst) være med på å forebygge sosiale- og helseproblemer.

Det er kanskje her at «vanlig» sosialt arbeid og helsearbeid på den ene side og diakonien på sin side skiller lag.

Forebyggende arbeid tar sitt utgangspunkt i innsikt om hvilke faktorer og forhold som er med og skaper sosiale- og helseproblem. Men når det gjelder målsettingen for arbeidet (og dette vil i en viss utstrekning også måtte gjelde «vanlig behandlingsarbeid»), blir det avgjørende hvordan man ser på mennesket, hva man mener mennesket er, hvilke mål vi setter for menneskene og livet over hodet. Her kan ingen vitenskap hjelpe oss. Målsettingen omfatter verdiproblem, livssynsfæren, verdens-anskuelsen.

Og her har kirken/menigheten/diakonien sitt unike bidrag å gi.

De menneskeverdige mål som kristne setter (ut fra menighetens tro og forkynnelse) må avvike fra de mål som sekulære tjenesteorganer kan sette i sitt arbeid. Menighetens mål må gi et til dels annet innhold i en diakons motivasjon og arbeidsmåte enn en «vanlig» sosial- eller helsearbeiders. Diakonen har ut fra sin grunnutdannelse i sosial- og/eller helsefag noen forutsetninger for å ha en viss innsikt i hvordan menneskelige problemer oppstår, hvilken andel menneskelige holdninger og samfunnsmessige ordninger har i utviklingen av menneskelig lidelse.

Denne almen-menneskelige basis gir mulighet for kommunikasjon med alle som lever i verden og møter slike problem. Diakonen har som sitt mandat å gjøre menigheten (både «kjernemenigheten» og den geografiske) klar over dens ansvar for tin-

Forts. side 77.

Det tjenes Det s sjefer og sc på.

Dia uttale oppst har fu med ken i

En muna lovfor men

Det h er ba og de denn hos kontj som det in for s grun

Fo omsc lekke for o til al statu evan alle selv Lanc leng redd og s ke. I sjon M

heng kunn og fi i de sin

rsene er muliggjort ved bevilgninger fra Anders hres humanitære stiftelse.

Det bør også nevnes at bispedømmerrådet for-ler de bidrag som bevilges fra stiftelsen til ar-rid i kirkelig regi, i 1973 200.000 kroner. Etter atuttene gis støtten fortrinnsvis til oppgaver nen bispedømmets grenser, men i enkelte til-le også til mer landsomfattende tiltak. Bl. a. har akonirådet fått et beløp til arrangement av eldre-nsorgskurser i andre bispedømmer.

STATISTISKE OPPLYSNINGER.

Prestegjeld i bispedømmet, 11. Menighetsråd, 3. Klokkestillinger, 11 (ledige stillinger, 9). Me-ghetssøstre, 10. (Ledige stillinger - flere stillin-er ville bli opprettet hvis det var noe håp om å få ikere) - 4. Hjelpepleiere, 4. Prestegjeld med dia-konater/diakoniutvalg/men.pleiere, 27. Eldreinsti-sjoner, 3. Barneinstitusjoner, 6.

VURDERING.

Det er en nesten utrolig åpenhet for diakonien ndt om i menighetene, men gjennomføringen av en hemmes meget sterkt på grunn av mangel å fagutdannet diakonipersonell (menighetssøstre og diakoner). Vi får stadig høre i menighetsråd, akonater eller menighetsmøter at en tør ikke ette igang med et så krevende og stort apparat om diakonioppgavene krever, dersom en ikke kan en fagutdannet person til å ta seg av det.

Istedet for å øke dette personell har vi i vårt spedømme det siste året mistet flere. Vi vet at av grunnene til dette er samarbeidsavtaler med ommunene for refusjon av lønn av statsmidler. Å denne overenskomsten i stand har gått lett i enkelte kommuner, i andre ikke så lett og tilfreds-illende. Dette har gjort at diakoniarbeidere er itt misfornøyd og slutter.

Det er også klage på det skjemasystem, som ved talen må gjennomføres. Dette føles av enkelte om hemmende og ufritt. Diakoniarbeidere som i årrekke har tjenestegjort i menighetene, føler et også som en «mistillit og nedvurdering». Vi er ke i tvil om at denne ordningen er med å skape ore vanskeligheter for menighetsdiakonien, og meget betenkt over utviklingen. Vårt syn er at ikke vil komme langt med gjennomføringen av den diakonioppgave i menighetene, dersom vi ke får fast ansatte fagdiakonifolk i hvert preste-eld.

Det er sikkert mange diakonioppgaver som åde kan og må løses ved samarbeid med samfun-ets sosiale organer. Dette kan gi menighetene ore muligheter, men diakonien står utvilsomt her gså overfor en av de største farer. For det første rner vi i dag tegn på at diakonien sekulariseres. ndre eksempler som kan nevnes er at diakonien d dette kommer i visse avhengighetsforhold, slik : den ikke får utfolde seg klart og fritt som en

legitimt kirkelig tjeneste. For oss står det helt klart, ut fra erfaringer, at en ikke under noen om-standighet må gå inn i samarbeidsformer med utenomliggende organer, dersom en ikke får be-vare oppgaven som en ren diakonioppgave.

Mulighetene til ekspansjon i diakoniarbeidet ligger på to plan: Det ene er tilgangen på kvalifi-sert arbeidskraft. Det andre er hva som gjennom forkynnelsen kan gis av utfordring til å se og ta opp de diakonale oppgaver. Dette gjelder både frivillig og lønnet innsats.

En må her også understreke de gode erfaringer som har vært gjort i vårt bispedømme med *lønnet deltidsarbeid* som ledd i utbyggingen av et fri-villig besøkskorps. Når en fast arbeider som kjen-ner sin menighet, og som har erfaring fra frivillig arbeid, knyttes til menigheten med den hensikt å verve, orientere og støtte frivillige besøkere, kan en se at de midler som på denne måte settes inn, gir svært meget igjen.

I den situasjon vi nå står, ligger muligheter for fremstøt for diakonien, kanskje større enn noen gang før, men vi står også i større fare enn noen gang tidligere for å tape helt diakonien i vår kirke. Diakoni har vært og kan aldri bli annet enn selve Kristi evangelium.

Hvordan bruke diakonene?

Forts. fra side 74.

genes tilstand, for den nød vi er medansvarlige for — dels for å ha skapt og å opprettholde, dels som vi er medansvarlige for å motvirke eller hindre. Derest — og det er det viktigste — har menig-heten (deriblant diakonien) som Guds sendebud et suverent mandat til å gi tilgivelse for synder og dermed bidra til å skape forsoning mellom men-neskene og Gud og mellom menneskene og men-neskegrupper innbyrdes. Ingen sekulært utdannet og fungerende sosial- eller helsearbeider har det-te mandat. Forkynnelsen og tilgivelsen konstitu-erer menigheten.

Og menneskene — fordi det er de som er an-svarlige for lidelsene — må ha denne tilgivelse og denne forsoning — for å kunne leve videre, vokse videre, finne seg selv som vesener skapt i Guds bilde for å leve som hans barn.

Menigheten lever på forkynnelsen og nådemid-lene, men forlengelsen av forkynnelsen og nåde-midlene fører til at Jesu befalinger vokser inn i menneskenes væremåte og holdninger («ordet tar bolig» i oss). Mennesket er en helhet og omfatter legeme, sjel og ånd. Jesu befalinger skal holdes av *hele* mennesket.

Men siden menneskene er forskjellige og skal respektere disse forskjeller som uttrykk for Guds skaperevne og menneskets frihet, er det ingen en-kel eller felles «oppskrift» som kan foreskrive for

Institusjonsstyrene

Vi har sett at det har vært omorganisering av styringen ved våre institusjoner. Således har såvel Lillebo som Landeskogen fått egne styre fra nyttår. Det er betydelige oppgaver som legges på de som skal sitte i disse styrene, og det kan være av interesse å se hvem som har påtatt seg dette for tiden framover.

Nærlandheimen:

Styrets formann er bestyrer Per Inge Fjelde, Sandnes med sosialsjef Tjerand Ask, Sola som nestform. Følgende er ellers medlemmer av styret. Sosialsjef Andor Brannsåther (valgt av D.N.D.F.), Sosialsjef Jarleif Bø (valgt av D.N.D.F.), Bestyrer Vigleik Eide (valgt av D.N.D.F.), Overlege Eyvind Tveterås (valgt av D.N.D.F.), Sykepleier Aslaug Vold (ansattes repr.), Formidlingskons. Jon Olderdal (foreldr.repr.), Bonde Ola M. Wiig (fylkesrepr.), Kontorsjef Andreas Sanne (møter fra sykehusdir.), Områdeoverlege Hilda Wefring (møterett), dessuten møter institusjonsbestyreren og økonomisjefen i styremøtene.

Lillebo:

Økonomisjef Thorstein Nærbøe, Valen er formann (D.N.D.F.) med sosialsjef Karl Nærheim, Sand som nestformann (D.N.D.F.). Følgende er medlemmer: Menighetsdiakon Johan Lunde, Karmøy (D.N.D.F.). Bestyrer Jan Vestermoen, Bømlo (D.N.D.F.), Ole Johan Sætre, Haugesund (foreldr. repr.), Arb.leder Ole R. Hemnes, Haugesund (ansattes repr.). I styret møter også bestyreren.

Vernepleierskolen:

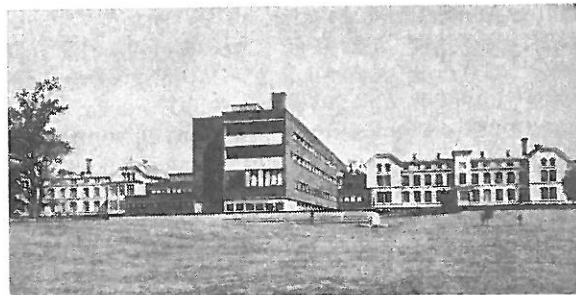
Konsulent Alfred Tveiteraas er formann, med direktør Torrey Ullerø som viseformann. Overdi-

menighetene og deres lemmer hvordan de skal nå frem til den selvforståelse som skal være deres.

Derfor må menighetene ha fagfolk som kjenner litt både til individers og grupper utvikling og væremåter og slik kan hjelpe menighetene og dens lemmer til å «finne seg selv» i den her-og-nå situasjon som alltid er menneskets utfordring: Å leve rett.

Diakonene får i sin grunnutdanning et utgangspunkt for å kunne gå inn i disse problemer. En stadig videreutvikling i faget burde gjøre dem enda bedre egnet. Det spørres om menigheten er villig og i stand til å bruke diakonene slik. Hvis menighetene vil bruke diakonene til å drive helse- og/eller sosialt arbeid ved siden av eller fordi det offentlige ikke ivaretar sine plikter, da vil diakonen fort «druke» i slike gjøremål og ikke kunne tjene sin menighet som *diakon*.

Bjørn Roksand.

Nytt fra Diakonhjemmet

Avslutningsdag for sykepleierskolen og opptak av medlemmer i Diakonhjemmets Søsterforening.

Lørdag den 9. februar var det igjen avslutning på et kull fra sykepleierskolen ved Diakonhjemmet. Disse dager er høytidsfulle og store festdager ved institusjonen. Selv om mange av de ferdige går over i avsluttende del av utdannelsen (2. avdeling) markerer det en begivenhet. Ikke minst er det det for Diakonhjemmets søsterforening, som har opptak av medlemmer på den dagen.

Dagen tok til med samling i søsterhjemmet stuer, der det var program som seg hør og bør for en slik stund. De referater som er innløpt til redal

Forts. neste side

kon Lars Vik, Nærlandheimen (D.N.D.F.), Arb.konsulent John Hovin, Sandnes (D.N.D.F.), Dr. Ramsfjeld, Stavanger (D.N.D.F.), Bestyrer Ole Tendeland (valgt av Bakkebø), Områdeoverlege Hilda Wefring. Dessuten møter representant fra lærerne, studentene og rektoren i møtene.

Landeskogen:

Styrets formann er bestyrer Nils Vorland, Kr.sand (D.N.D.F.) med bestyrer Selmer Torjussen Kr.sand som viseformann (D.N.D.F.). Følgende er medlemmer: Sykepleiersjef Sverre Pettersen, Kr.sand (D.N.D.F.), Diakon Finn Vidar Mo, Mandal (D.N.D.F.), Olav Rostveit, Landeskogen (ansattes repr.), Filversen, Kristiansand (foreldrenes repr.), Ordfører Gunnar Østerhus, Evje (fylkes repr.). I styret møter dessuten bestyreren.

Røysumtunet:

Styrets formann er bestyrer Johan Hauglaar Røyse (D.N.D.F.) med sosialsjef Ivar Anmarkrud Aurdal som viseformann (D.N.D.F.). Følgende medlemmer: Menighetsdiakon Erik Espelien Bærum (D.N.D.F.), Avdelingssøster Elin Madsen Røysumtunet (ansattes repr.). Fylket har ikke valgt repr. I styret møter dessuten bestyreren.